

Артем'єва К.О.
здобувач вищої освіти
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Поклонська О. Ю.,
викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН

Державна політика у сфері регулювання господарських відносин - це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах, у порядку та у спосіб, що встановлені Конституцією та законами України.

Одним з найважливіших кроків стало створення законодавчого підґрунтя для здійснення єдиної державної регуляторної політики 11 вересня 2003 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [1] Прийняття цього Закону стало початком ключового етапу здійснення державної регуляторної політики в Україні. На цьому етапі провадження державної регуляторної політики формується принципово нова прогресивна система державного управління, спрямована на переорієнтацію діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Метою Закону є визначення правових засад реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності, яка спрямована на забезпечення ефективного впливу держави на економічні й соціальні процеси, оптимізації адміністративно-правового регулювання економічних відносин. Це забезпечується шляхом встановлення і дії таких принципів державного регулювання, за яких прийнятий регуляторний акт максимально відповідає потребам суспільства та підтримується адекватними заходами державного забезпечення [1].

Завданням Закону є унеможливлення появи таких регуляторних актів, які призводять до створення адміністративних, економічних та організаційних перешкод для розвитку підприємництва, є економічно недоцільними та неефективними, дискредитують діяльність з державного регулювання у сфері економіки [1].

Для забезпечення реалізації Закону Кабінетом Міністрів України прийнято низку нормативно-правових актів: постанову Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2004 р. № 150 «Про офіційне оприлюднення регуляторних актів, прийнятих місцевими органами виконавчої влади, територіальними органами центральних органів виконавчої влади та їх посадовими особами, і внесення змін до Порядку оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» [5]; постанову Кабінету Міністрів України від 3 березня 2004 р. № 226 «Про затвердження Положення про апеляційну регуляторну комісію»; постанову Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 р. № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» [6]; постанову Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14 квітня 2004 р. № 471 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта Національного банку України» [7]; розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 березня 2004 р. № 152-р «Про підготовку та оприлюднення щорічної інформації Кабінету Міністрів України про здійснення державної регуляторної політики органами виконавчої влади» [8].

Слід зазначити, що до регуляторної діяльності, яка спрямована на підготовку, прийняття, відстеження результативності та перегляд регуляторних актів, залучені всі ланки адміністративної системи, фізичні та юридичні особи, їх об'єднання, органи місцевого самоврядування, адже, всі вони повинні відігравати свою власну роль у регуляторному процесі.

Так, до регуляторних органів відносяться, зокрема, центральні органи виконавчої влади, їх територіальні органи, а також посадова особа будь-якого із зазначених органів, якщо відповідно до законодавства ця особа має повноваження одноособово приймати регуляторні акти. Також, важливе місце у сфері державної регулятивної політики займає місце Господарський кодекс України (далі – ГК України), так наприклад в ст. 12 ГК України зазначається, що держава для реалізації економічної політики, виконання цільових економічних та інших програм і програм економічного і соціального розвитку застосовує різноманітні засоби і механізми регулювання господарської діяльності [3]. Основними засобами регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання є: державне замовлення; ліцензування, патентування і квотування; технічне регулювання; застосування нормативів та лімітів; регулювання цін і тарифів; надання інвестиційних, податкових та інших пільг; надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій [2]. Правове регулювання господарських відносин здійснюється з урахуванням У суспільного поділу праці,

що склався та об'єктивно існуючих галузей народного господарства стаття 258 ГК України [3]. Державна регуляторна політика відкриває нові методичні та практичні підходи до оптимізації й послідовності, передбачуваності і стабільності відносин між державою і суб'єктами господарської діяльності в ринковому середовищі. Законодавчі та регуляторні акти, які встановлюють обов'язкові й торкаються прав, свобод і законних інтересів громадян і суб'єктів господарської діяльності, насамперед передбачають таке: правила та процедури щодо входження на ринок і виходу з нього суб'єктів господарської діяльності; їх створення і ліквідації; дозвільна система на провадження певного виду господарської діяльності; правила та процедури що, регламентують певні види діяльності; контроль за безпекою і якості продукції; контроль за обов'язковими платежами до бюджетів і державних цільових фондів; правила щодо обсягу та процедур та подання обов'язкової звітності. [3].

Державна регуляторна політика спрямована на істотне вдосконалення практики регулювання діяльності суб'єктів, Перелік чинних регуляторних актів на предмет їх доцільності спрямований на економічні умови, удосконалення нормативно-правової бази в економічних і соціальних сферах. Важливо забезпечити систематичне відстеження економічних і соціальних наслідків від прийнятих регуляторних актів. Необхідним є встановлення обов'язкових правил і єдиного простору які забезпечували незворотність і послідовність державної регуляторної політики.

1. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11.09.2003 року № 1160-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1160-15>;

2. Лисогор Н.М. Здійснення органами виконавчої влади державної регуляторної політики URL: https://minjust.gov.ua/m/str_2804;

3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV// Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>;

4. Шевердіна О.В. Державне регулювання У сфері господарської діяльності: Правовий аналіз і тенденції/ *Юридичний науковий журнал*. с. 99-102 URL: http://lsej.org.ua/6_2016/29.pdf;

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2004 р. № 150 «Про офіційне оприлюднення регуляторних актів, прийнятих місцевими органами виконавчої влади, територіальними органами центральних органів виконавчої влади та їх посадовими особами, і внесення змін до Порядку оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» URL; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150-2004-%D0%BF#Text>

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 3.03.2004 р. № 226 «Про затвердження Положення про апеляційну регуляторну комісію» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/226-2004-%D0%BF#Text>;

7. Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14.04.2004 р. № 471 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта Національного банку України»

8. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.03.2004 р. № 152-р «Про підготовку та оприлюднення щорічної інформації Кабінету Міністрів України про здійснення державної регуляторної політики органами виконавчої влади» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/152-2004-%D1%80#Text>.